

ჯაზის პოეზია - სიმბოლიზმი და ფონოლოგიური კაზმულობა

მანანა ღარიბაშვილი, მაკა კოჭაური

იაკობ გოგებაშვილის სახელობის თელავის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

manana_garibashvili@yahoo.com

<https://doi.org/10.52340/lac.2022.820>

შესავალი. XX საუკუნის 20-იან წლებში, ამერიკის შეერთებულ შტატებში ჯაზ-პოეზია დიდი პოპულარობით სარგებლობდა. „ჰარლემის რენესანსის“ ერთ-ერთმა გამორჩეულმა პოეტმა, Langston Hughes-მა, ლექსების წერის ახალი მეთოდი შეიმუშავა. ის ცდილობდა თავისი ლექსები ჯაზ მუსიკის ფონზე წაეკითხა და რიტმების წყობაც მუსიკისთვის შეეხამებინა. ჰიუზის არაერთი ცოცხალი შესრულება შეგვიძლია აფრო-ამერიკულ კულტურაში რეპის ერთ-ერთ პირველ გამოვლინებად მივიჩნიოთ [ჰიუზ-ჰიუზის ანატომია, 2020].

ლენგსტონ ჰიუზის პოეზია აფრო-ამერიკული გამცოდილების გამოძახილი და ანარეკლია. მის ლექსებში ნათლად ჩანს აფრო-ამერიკელების ყოველდღიური ცხოვრება, გამოწვევები და ბრძოლა მწარე რეალობის წინააღმდეგ. სწორედ, პოეზიის საშუალებით ცდილობს პოეტი გადმოსცეს თანასწორობის, რასობრივი სამართლიანობისა და დემოკრატიის მთავარი გზავნილები.

ლენგსტონ ჰიუზის ლექსები რეალისტურია, თუმცა, ამასთანავე, ემოციურად ამაღელვებელი. მისი პოეზია ნათლად ასახავს ხალხის ღირსებას, გამძლეობას, ბრძოლასა და დიდ სულიერებას. აუცილებელია იმის აღნიშვნაც, რომ პოეტის შემოქმედებამ გავლენა იქონია არა მარტო მისი დროის აფრო-ამერიკულ საზოგადოებაზე, არამედ, ის, ერთგვარი შთაგონების წყაროც გახდა მომავალი თაობისათვის.

თემატურად საკმაოდ მრავალფეროვანი და მეტად ექსპრესიულია პოეტის შემოქმედება, რომელშიც აღსანიშნავია დეპორტაცია და კულტურული მემკვიდრეობა (“The Negro Speaks of Rivers”, “Negro”, და “The Negro Mother”).

თავის ლექსებში ლენგსტონ ჰიუზი ასაჯაროებს სოციალურ უსამართლობას და იბრძვის თანასწორობისთვის. აღნიშნული თემები მკაფიოდ იკვეთება შემდეგ ლექსებში: “I Dream a World”, “Open Letter to the South”, “Justice”, “Let America Be America Again”, “I Too”, “Mother to Son” და ა.შ.

ლენგსტონ ჰიუზი პოეტურ ფორმატში ცდილობს შეებრძოლოს სოციალურ უსამართლობასა და უთანასწორობას. იგი მოუწოდებს აფრო-ამერიკელებს შეიმსუბუქონ და გამოისწორონ ცხოვრების გზები და საშუალებები. იგი ოცნებობს ისეთ ამერიკაზე, სადაც

ყველა რასას შორის იქნება სიყვარული, მშვიდობა, თანასწორობა და თავისუფლება. ლენგსტონ ჰიუზის პოეტური შემოქმედება საკუთარი ცხოვრებისეული გამცოდილების ერთგვარი გამოძახილია, რომელიც მიმართულია რასობრივი უთანასწორობის დაძლევისკენ.

პოეტის ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს თემატიკას წარმოადგენს „ამერიკული ოცნება“. ლექსებში “Harlem”, “As I Grew Older”, “I Too”, “Let America Be America Again” და სხვა ჰიუზი ხაზს უსვამს ამერიკული ოცნების მნიშვნელობას აფრო-ამერიკელებისთვის. ის, ასევე, ყურადღებას ამახვილებს სხვადასხვა საკითხებზე, რომლებსაც აფრო-ამერიკელები აწყდებიან ამ ოცნების ასრულების დროს. ჰიუზი აღნიშნავს, რომ რასიზმისა და უთანასწორობის გამო, ამერიკული ოცნება ძნელად მისაღწევი გახდა მისი ხალხისთვის.

ბუნებრივია, აღნიშნული მწვავე თემატიკის გაგრძელებად მოიაზრება რასობრივი დისკრიმინაციის საკითხი. ჰიუზის ლექსები ნათლად ასახავს რასობრივი სეგრეგაციისა და დისკრიმინაციის მტკივნეულ თემებს, რომლებსაც აფრო-ამერიკელები აწყდებოდნენ ჰარლემის რენესანსის ეპოქამდე.

ლენგსტონ ჰიუზის ლექსების უმეტესობა ნათლად ასახავს დისკრიმინაციის იმ მტკივნეულ საკითხებს, რომლებსაც აფრო-ამერიკელები დროთა განმავლობაში გადიოდნენ. ლექსები “I Too”, “The Negro Mother”, “Negro”, “Justice”, “Black Workers”, “Theme for English B” და სხვა. რეალისტურად ასახავს რასობრივი სეგრეგაციის გავრცელებულ პრაქტიკას ჰიუზის დროს.

ჰიუზის პოეტური შემოქმედების ანალიზისას ინტერესის საგანს წარმოადგენს აფრო-ამერიკელების ოცნებები, რაც ერთგვარი სიმბოლიკაა და არაერთ ლექსს გასდევს ლაიტმოტივად. „Dream Deferred”, “Dreams”, “Dream Variations”, “I Continue to Dream”, “As I Grew Older”, “The Dream Keeper” ეს იმ ლექსების მცირე ჩამონათვალია, რომლებიც აფრო-ამერიკელების ოცნებებს გამოხატავენ პოეტური გზით.

და ბოლოს, მეტად საინტერესოა ის გარემოება, რომ მუსიკამ, განსაკუთრებით ჯაზმა და ბლუზმა, ღრმა გავლენა მოახდინა ლენგსტონ ჰიუზზე და მის შემოქმედებაზე. ბლუზი და ჯაზ მუსიკა შემსრულებელს და მსმენელს საშუალებას აძლევს გამოხატონ სულიერი ტკივილი მუსიკის ჰანგების საშუალებით, შექმნან ხელოვნება მათი ტკივილისა და დარდისგან (Zouankouan, 2019:19). ჰიუზი ჯაზს და ბლუზს აფრო-ამერიკელების სურვილებისა და ოცნებების გამოხატვის ერთადერთ მხატვრულ ფორმად თვლიდა. მან თავის პოეზიაში ჩართო ჯაზის და ბლუზის რითმები აფრიკული მემკვიდრეობისა და კულტურის აღსანიშნავად და დააარსა პოეზიის სტილი სახელწოდებით “ჯაზ პოეზია”. პოეზიის ამ ინოვაციური სტილის წყალობით, იგი გახდა ცნობილი “ჯაზის პოეტი” ჰარლემის რენესანსის დროს. მის ლექსებში აშკარად ჟღერს მუსიკალური რიტმები სტრიქონების გამეორებისა თუ სხვადასხვა ფონოლოგიური მოვლენების წყალობით.

თავად პოეტის სიტყვებიდან ვიგებთ: „ჯაზი ჩემთვის არის ფერადკანიანთა ამერიკაში ცხოვრების ერთგვარი შინაგანი გამოხატულება; ტამტამების მარადიული ხმა ფერადკანიანების სულში .... ტამტამების ხმა არის ერთგვარი ამბოხი თეთრკანიანთა სამყაროსთან ბრძოლაში.....ეს არის სიცილის, სიხარულისა და ტკივილის ხმები, რომლებიც ღიმილში შთაინთქმება [Hughes, 1985:4]

კვლევა: მეტად საინტერესოა ლენგსტონ ჰიუზის პოეტური შემოქმედების გამლალინგვისტურ ჭრილში, რომელიც სავსეა სიმბოლიზმის მაგალითებით. ამ კუთხით, ყურადღებას იპყრობს სიმბოლიზმის გადმოცემის სტილური თავისებურებანი და ფონოლოგიური კაზმულობა. თამამად შეიძლება ითქვას, რომ ჰიუზის თითოეული ლექსი სავსეა სიმბოლიზმის მაგალითებით, რომლებიც მეტაფორული - როგორც მხატვრული ტექნიკების საშუალებით მოდის მკითხველამდე.

შესაბამისად, ჩვენი კვლევის პირველ ამოცანას წარმოადგენს სიმბოლიზმის გამოხატვის სტილური თავისებურებების ანალიზი, ხოლო კვლევის მეორე ამოცანაა ლექსებში ჯაზისა და ბლუზის რითმების ფონეტიკური ანალიზი, რომელიც საოცარ ფონოლოგიურ ჰანგებსა და ჟღერადობას სძენს ლექსებს და გამოარჩევს ამ მიმდინარეობას სხვა დანარჩენი ლიტერატურული მიმდინარეობებისგან.

დასიმბოლოების თვალსაზრისით, ერთ-ერთ ასეთ საინტერესო ლექსს წარმოადგენს „The Negro Speaks of Rivers“.

The Negro Speaks of Rivers

I've known rivers:

I've known rivers ancient as the world and older than the flow of human blood in human veins.

My soul has grown deep like the rivers.

I bathed in the Euphrates when dawns were young.

I built my hut near the Congo and it lulled me to sleep.

I looked upon the Nile and raised the pyramids above it.

I heard the singing of the Mississippi when Abe Lincoln went down to New Orleans, and I've seen its muddy bosom turn all golden in the sunset.

I've known rivers:

Ancient, dusky rivers.

My soul has grown deep like the rivers.

აღნიშნული პოეტური ნიმუშის მთავარ სიმბოლოს წარმოადგენს „მდინარე“. „უძველესი მდინარის (ancient rivers)“ მცნება აფრო-ამერიკული იდეალების ერთგვარი გაიგივებაა, რომლის გადმოსაცემად ავტორი არ იშურებს ისეთი საოცარი პოეტური ხერხების გამოყენებას, როგორებიცაა შედარება და მეტაფორა. ეს სტილური საშუალებები მხატვრული ტექნიკების წყალობით საოცარ ექსპრესიას ქმნის და მოქმედებს მკითხველის შინაგან სამყაროსა თუ ფსიქოლოგიაზე.

მაგ.: „I've known rivers ancient as the world and older than the flow of human blood in human veins.“ („მსმენია თვით სამყაროს მსგავს უხუცეს მდინარეებზე, იმაზე ძველზე, სანამ თვით სისხლი ძე-ხორციელის ძარღვებში აჩქებდებოდა“ - ავტორისეული თარგმანი).

იგივე ლექსში ავტორი ახსენებს მდინარე ევფრატს, რომელიც ბევრის მოსაზრებით წარმოჩენილია როგორც სიცოცხლის, კულტურისა და ცივილიზაციის საწყისი: „I bathed in the

Euphrates when dawns were young.“ (ევფრატზე ვბანაობდი, მაშინ როდესაც განთიადი მოსდგომოდა ცის კამარას -ავტორისეული თარგმანი). ეს წინადადება მეტაფორის თვალსაჩინო მაგალითია, ვინაიდან ავტორი ევფრატში ბანაობის ეპიზოდს დროის იმ მონაკვეთს ადარებს, როდესაც ცაზე განთიადი მოცოცავდა და ცაც ნათდებოდა.

მომდევნო სტრიქონში ჰიუზი საუბრობს მდინარე კონგოზე, რომელიც მშვიდობისა და სულიერი სიმშვიდის ერთგვარი სავანეა. მაგ. *„I built my hut near the Congo and it lulled me to sleep.“* (მე დავდგი ქოხი კონგოს მახლობლად, რომელიც ძილისპირულს მიმღეროდა - ავტორისეული თარგმანი). როგორც მთლიანი ლექსი, ეს სტრიქონიც მეტაფორისა და შედარების ნათელი მაგალითია, რომელიც მდინარის დინებას ძილისპირულს ადარებს.

პოეტი მეტაფორული შედარების საოცარი მაგალითით წარმოაჩენს აფრო-ამერიკელების მონობის ეპიზოდს შემდეგ სტრიქონში *„I looked upon the Nile and raised the pyramids above it.“* (ნილოსს გავხედე, რომლის თავზეც პირამიდები აღვმართე - ავტორისეული თარგმანი), სადაც მდინარე ნილოსზე საუბრისას ავტორი ახსენებს პირამიდებს, რომელიც მონობის ერთგვარი სიმბოლოა და მეტონიმის საოცრად საინტერესო მაგალითი; პირამიდებიც ხომ მონების ოფლით ნაშენები კონსტრუქციებია, რომელიც საუკუნეებმა შემოინახა.

ამავე ლექსში ნახსენებია მდინარე მისისიპი: *„I heard the singing of the Mississippi when Abe Lincoln went down to New Orleans, and I've seen its muddy bosom turn all golden in the sunset.“* (მესმოდა როგორ მღეროდა მისისიპი, მაშინ როდესაც აბე (აბრაამ) ლინკოლნი ნიუ ორლეანში ჩავიდა და ცხადად ვხედავდი ტალახისფერი წიაღიდან ამოსული ოქროთი როგორ იმოსებოდა მზის ჩასვლისას -ავტორისეული თარგმანი). ლენგსტონ ჰიუზმა საოცარი პოეტური ხერხებით შეძლო ისტორიულ რაკურსში აბრაამ ლინკოლნის პოლიტიკური შემოქმედებითი გზის წარმოჩენა, იმ პრეზიდენტისა, რომელსაც ხალხი ხშირად „პატიოსან აბე“-დაც კი მოიხსენიებდა და რომელმაც საბოლოოდ მოახერხა და შეძლო მონათმფლობელობის აღკვეთა და ხალხისთვის თანაბარი უფლებების მიცემა განურჩევლად კასტისა, ფერისა თუ აღმსარებლობისა. მიუხედავად იმისა, რომ კრიტიკოსები და მკვლევარები ამ სტრიქონებს სხვადასხვა ინტერპრეტაციას უკეთებენ, ჩვენ ისევ ისტორიულ შრეებში უნდა ჩავიდეთ და პრეზიდენტსა და მდინარეს შორის კავშირები ისტორიული ფაქტებით ავხსნათ. კერძოდ, ისტორიულ წყაროებზე დაყრდნობით ვიგებთ, რომ XIX საუკუნის 30-იან წლებში ლინკოლნი მდინარე მისისიპზე ნავით მოგზაურობისას პირველად ეწვია ნიუ ორლეანს.

პოეტის ეს ლექსი საინტერესოა როგორც სტილური თავისებურებებით, კერძოდ სიმბოლიზმის მკაფიო მაგალითების წარმოჩინებით, ასევე ყურადღებას იპყრობს მისი ფონოლოგიური დიზაინი, რომელიც, თავისი საინტერესო ფონეტიკური ჟღერადობით კიდევ უფრო ამძაფრებს მთავარ სათქმელს და მთელი სიმძაფრით მიაქვს მკითხველამდე.

ეს ლექსი ლირიკული პოეზიის ნიმუშია, რომელშიც მკაფიოდ და სიღრმისეულად არის გამოხატული ავტორის ემოციები. ის წარმოადგენს თავისუფალი ლექსის მაგალითს, რაც გულისხმობს, რომ მასში „ტაქებისათვის სავალდებულო რიტმი დარღვეულია“ (n.d. თავისუფალი ლექსი). თავისუფალ ლექსში დარღვეულია ის სტანდარტული წესები, რაც

ლექსის რიტმისთვის არის დამახასიათებელი. მაგ: მარცვლების რაოდენობა სტრიქონში, ან მახვილთა თანაბრობა.

მაგ: I've known rivers: (4 მარცვალი)

Ancient, dusky rivers. (6)

My soul has grown deep like the rivers. (9)

როგორც აღვნიშნეთ, ეს ნიმუში წარმოადგენს თავისუფალი ლექსს, რომლის რითმული სქემა ასე გამოიყურება AAABCDEDA.

ვინაიდან, ალიტერაცია გულისხმობს საწყისი თანხმოვანი ბგერების გამეორებას სიტყვებში („ალიტერაცია (ლათ. alliteratio) — ერთი და იმავე თანხმოვანი ბგერების გამეორებას სალექსო სტრიქონში), იგი გამოსახვის პოეტურ ხერხად ითვლება, რომელიც ემოციური ზეგავლენის საშუალებაა და ბგერების მუსიკალური ორგანიზაციის ფორმა“ (n.d. ალიტერაცია)

ჰიუზის ამ ლექსში ალიტერაცია ნაკლებად არის გამოყენებული. მაგ: მე-4 სტრიქონში გამეორებული თანხმოვანი /w/ სიტყვებში: when და were. თანხმოვანი /m/ მეორდება მე-5 სტრიქონში სიტყვებში: my და me.

კონსონანსი, ალიტერაციისგან განსხვავებით, გულისხმობს არასაწყისი თანხმოვანი ბგერის, ან ბგერათშეთანხმების გამეორებას ერთი სტრიქონის რამდენიმე სიტყვაში. მაგ: მე-5 სტრიქონში ბგერა /t/ სიტყვებში: built და hut, ასევე ბგერა /l/ სიტყვებში lulled და sleep.

ასონანსი, რომელიც გულისხმობს ხმოვანი ბგერების (უმეტესწილად მახვილიანი) გამეორებას, წარმოადგენილია ლექსის მე-2 სტრიქონში დიფტონგის / აჰ / გამოყენებით სიტყვებში: known და flow. მე-3 სტრიქონში (რომელიც მეორდება ლექსის დასასრულს) კვლავ გვხვდება დიფტონგი / აჰ / სიტყვებში: soul და grown.

სიმბოლიზმის თვალსაზრისით, აღსანიშნავია ის გარემოებაც, რომ ლენსგტონ ჰიუზი სიმბოლოდ „მდინარე“ მარტო დინამიურობისა და აღზევების სიმბოლოდ როდი განიხილავს. ლექსში „Kids Who Die“ (ბავშვები, რომლებიც კვდებიან-ავტორისეული თარგმანი) მდინარე მისისიპის ჭაობიან ადგილებს ბავშვების სასაკლავოს უწოდებს - „Kids will die in the swamps of Mississippi“ (ბავშვები სიცოცხლეს დაასრულებენ მისისიპის ჭაობნარში- ავტორისეული თარგმანი).

ჰიუზის პოეტურ შემოქმედებაში სიმბოლო „მდინარის“ განხილვისას შეუძლებელია გვერდი ავუაროთ თავისუფალ რითმაში გაწყობილ მეტად პატარა, მაგრამ გენიალურ ლექსს „Suicide's Note“ (თვითმკვლელის დღიური-ავტორისეული თარგმანი). ლექსი თორმეტსიტყვიანია, მაგრამ შინაარსობრივად დატვირთული და ექსპრესიული, რომელიც მაღალმხატვრული ენობრივი საშუალებების წყალობით ემოციურ ეფექტს ახდენს მკითხველზე.

Suicide's Note

The calm,

Cool face of the river

Asked me for a kiss.

თვითმკვლელის წერილი

(ავტორისეული თარგმანი)
მშვიდმა
და ცივმა მდინარემ ჩუმად
მთხოვა მის ბაგეს დავწაფებოდი.

ლექსი მთლიანად მეტაფორულია და ასახავს თვითმკვლევლობის უმძიმეს სცენას ლაკონურად, თუმცა მეტად ხატოვნად. მეტაფორა „მდინარესთან ამბორი“ თვითმკვლევლობასთან არის გაიგივებული. ამასთანავე საინტერესო ეპითეტებით ამკობს პოეტი მსხვერპლის მომლოდინე მდინარეს „CALM (მშვიდი)“... „COOL (ცივი)“, რომელიც ელოდება მსხვერპლს.

აღნიშნული ლექსი არანაკლებ საინტერესოა ფონოლოგიური თვალსაზრისით. იგი თავისუფალი ლექსია, რომელიშიც მარცვლების თანაბრობა ამ შემთხვევაშიც დარღვეულია.

The calm, (2)

Cool face of the river (6)

Asked me for a kiss. (5)

რითმული სქემა ასე გამოიყურება ABC.

ალიტერაციის და კონსონანსის თვალსაზრისით, ეს ლექსი საკმაოდ მდიდარი და საინტერესოა. მაგ: ბგერა /K/ სიტყვებში: calm, cool და kiss; ბგერა /f/ სიტყვებში: face და for. ასევე კონსონანსის თვალსაზრისით მაგალითია ბგერის /s/ გამოყენება სიტყვებში: face, asked და kiss. მკითხველს ყურში ხვდება ბგერა [S]-ს გამეორებით. იქმნება შთაბეჭდილება, რომ ალიტერაციის და კონსონანსის ასეთი გაჟღერება მდინარის ექსპრესიულობას კიდევ უფრო ზრდის და მკითხველზე შთაბეჭდილებაც პირდაპირპროპორციულად იზრდება.

სიმბოლური თვალსაზრისით, მეტად საინტერესოა ლექსი “Dreams” (ოცნებები).

Dreams

Hold fast to dreams

For if dreams die

Life is a broken-winged bird

That cannot fly.

Hold fast to dreams

For when dreams go

Life is a barren field

Frozen with snow.

ოცნებები

(ავტორისეული თარგმანი)

ხელი ჩასჭიდე ოცნებას გიჯობს,

ის შეიძლება უეცრად გაქრეს.
ცხოვრება ჩიტს ჰგავს - ფრთამოტეხილს და
მიწას მიჯაჭვულს, თან ძალმილეულს.
ხელი ჩასჭიდე ოცნებას გიჯობს,
რადგან ზმანებამ თუ მიგატოვა,
შენი ცხოვრება დაემსგავსება
უდაბურ მინდვრებს სიცივით დამზრალს.

აღნიშნულ ლექსში „სიცოცხლის“ სიმბოლოდ პოეტს გამოჰყავს ფრთამოტეხილი ჩიტი, რომელიც ფრენას ღამობს (Life is a broken-winged bird that cannot fly) და სიცივისგან დამზრალი უდაბური მინდვრები (barren field frozen with snow). ლექსი მთლიანად მეტაფორულია. სიმბოლოების დახმარებით, პოეტი ცდილობს დაგვანახოს ის მწარე რეალობა, რომ სიცოცხლე სავსეა ოცნებებით, რომლის განხორციელების შესაძლებლობა ადამიანს ყოველითვის როდი ხელეწიფება და როდესაც სიცოცხლე სრულდება, ოცნებებიც კვდება.

არანაკლებ მიმზიდველია ამ ლექსის ფონოლოგიური კაზმულობა. ლექსი „ოცნებები“ ორსტროფიანია. ამ შემთხვევაშიც ავტორს გამოყენებული აქვს ჯვარედინი რითმა. ლექსის რითმული სქემა წარმოდგენილია ABCB DEFE სახით. როგორც ვხედავთ, ორივე სტროფში ერთმანეთს ერითმება II და IV სტრიქონები, რაც ლექსს ადვილად დასამახსოვრებელს ხდის და ჯაზის პოეზიისთვის დამახასიათებელ მელოდიურობას სძენს.

არაზუსტი რითმის (არაზუსტია რითმა, რომელშიც მხოლოდ ხმოვანი ბგერებია შეთანხმებული და თანხმოვნები კი ნაწილობრივ, ან სრულებით სხვადასხვაა (n.d. ასონანსი)) მაგალითებად შეგვიძლია მოვიყვანოთ სიტყვათა წყვილები. მაგ: die/fly, რომლებშიც გამოყენებულია დიფთონგი / ai / და ასევე სიტყვები go/snow, სადაც მეორდება დიფთონგი/ აჰ /.

ალიტერაციის ნიმუშები წარმოდგენილია II და III სტრიქონებში: dreams/die, broken/bird.

ასონანსი წარმოდგენილია VIII სტრიქონში დიფთონგის /აჰ / გამეორებით სიტყვებში frozen/snow, ასევე III სტრიქონში მონოფთონგით / I / სიტყვებში is/winged.

კონსონანსის მაგალითები წარმოდგენილია III სტრიქონში ბგერის /n/ გამეორებით, სიტყვებში winged/bird; IV, სადაც ბგერა / t / გვხვდება ორი სიტყვის ბოლოს. ესენია: that/cannot და თანხმოვნის / n / გამეორებით VIII Frozen/snow.

როგორც შესავალში აღვნიშნეთ, ჯაზმა და ბლუზმა დიდი გავლენა მოახდინა პოეტის შემოქმედებაზე. შედეგად ირკვევა, რომ ჯაზს და ბლუზს ჰიუზი აფრო-ამერიკელების სურვილებისა და ოცნებების გამოხატვის ერთადერთ მხატვრულ ფორმად მიიჩნევდა. სწორედ ამიტომ უწოდეს მას „ჯაზის პოეტი“.

მოცემულ ლექსს ახლავს ორი სხვადასხვა ნათარგმნი ვერსია. ორივე შემთხვევაში მთარგმნელი ცდილობს იმგვარ ინტერპრეტირებას, რომ არ მოაკლდეს ნათარგმნ ტექსტს რითმულობა და ჯაზის მელოდიურობა.

Parisian Beggar Woman

Once you were young.
Now, hunched in the cold,
Nobody cares
That you are old.
Once you were beautiful.
Now, in the street,
No one remembers
Your lips were sweet.
Oh, withered old woman
Of rue Fontaine,
Nobody but death
Will kiss you again.

თარგმანი 1.

პარიზელი მათხოვარი ქალი

ერთ დროს ახალგაზრდა
ახლა კი მობუზული
ვითარცა ბელურა, ზამთრეულ სიცივეში.
ერთ დროს ვნებიანი...
არავინ არ ნაღვლობს
რომ ხარ სიბერეში.
და ახლა ქუჩაში...

ნეტავი თუ ახსოვთ ტუჩები ვნებიანი
დღეს ქალი ჩამომჰკნარი
ფონტანას ქუჩიდან
სიკვდილი ნატრულობს
ამბორს მაგ ტუჩიდან

(ინგლისურიდან თარგმნა მამა ილია (ნუგზარ) ჩიკვაძემ)

თარგმანი 2.

პარიზელი მათხოვარი ქალი

ერთ დროს ახალგაზრდა
ახლა კი მოკაკული -სიცივეში,
არავინ არ ნაღვლობს, რომ ხარ სიბერეში.
ერთ დროს ხორციელი
ახლა კი- ქუჩაში,
ნეტა თუ ახსოვთ
ტუჩები ვნებიანი?
ქალი ხარ ჩამომჰკნარი

ფონტანას ქუჩიდან,
სიკვდილი ინატრებს
ამბორს შენ ტუჩიდან.

(ინგლისურიდან თარგმნა მანანა ღარიბაშვილმა)

როგორც ყველა ჩვენ მიერ განხილული ლექსი, ეს უკანასკნელიც სრულად მეტაფორულია, რომელშიც ავტორი საოცარი პოეტური ხერხებით ძერწავს „ქალის“ სიმბოლოს. ქალის ასაღწერად პოეტი იშველიებს ერთი შეხედვით მარტივ, თუცმა მრავლისმთქმელ ეპითეტს (withered old woman- ჩამომჰკნარი, მოხუცი ქალი), რომლითაც ცდილობს მკითხველს დაანახოს თითოეული ადამიანის დასასრული. მეტი ექსპრესიულობისთვის ავტორი იყენებს უცხოურ სიტყვასაც. შედეგად, ნაცვლად „street“, მას მოშველიებული აქვს ფრანგული სიტყვა „rue“. და ბოლოს, ლექსი მთავრდება გენიალური მეტაფორული ფრაზით „Nobody but death will kiss you again“ (სიკვდილი ინატრებს ამბორს მაგ ტუჩიდან).

ლექსში „პარიზელი მათხოვარი ქალი“ გამოყენებულია ჯვარედინი რითმა. პირველი სტროფის მე-2 და მე-4 სტრიქონები ბოლოვდება რითმული წყვილით: cold/old, მეორე სტროფის - street/sweet, მესამე სტროფის კი - Fontaine/again. შესაბამისად, რითმული სქემა ასე გამოიყურება ABCB. შედეგად სახეზეა ასონანსის მაგალითები /əʊ/, /I/ და /ei/.

დასკვნა: ამგვარად, შეიძლება ითქვას, ლენგსტონ ჰიუზმა ჯაზის პოეზიის სახით შექმნა საოცარი ლიტერატურული მიმდინარეობა, რომელიც გაჟღენთილია ბრძოლის, თვითგადარჩენისა და თავისუფლების ელემენტებით. ამ ფონზე მისი მხატვრული შემოქმედება საოცრად ემოციური და ექსპრესიულია, რასაც კიდევ უფრო აძლიერებს ლექსთწყობის თავისებური სტილი. იგი სავსეა სიმბოლიზმის საინტერესო მაგალითებით. ჰიუზის ხელწერას კიდევ უფრო ამდიდრებს მისეული ფონოლოგიური სტრუქტურები, რომლებიც საოცრად ლამაზი კაზმულობაა როგორც ჰიუზის შემოქმედებისთვის, ისე სრულიად ჯაზის პოეზიისთვის.

ლიტერატურა:

Hughes.L., (1985), *The Langston Hughes Review* , SPRING 1985, Vol. 4, No. 1, pp. 1-4 Published by: Langston Hughes Society; Penn State University Press

The Collected Poems of LANGSTON HUGHES, (Ed. ARN. RAMPERSAD), Vintage Books A Division of Random House, Inc. New York , ISBN: 0-679-76408-9

Zouankouan, B.S., (2019), “*Fantasy in Purple*”: *Langston Hughes’ Love and Dedicatee to Blues and Jazz Music*, International Journal on Studies in English Language and Literature (IJSELL) Volume 7, Issue 7, July 2019, PP 10-23 ISSN 2347-3126 (Print) & ISSN 2347-3134 (Online) <http://dx.doi.org/10.20431/2347-3134.0707003> www.arcjournals.org

ალიტერაცია (n.d.) მოძიებულია 27.02.2022. წყარო:
<http://www.nplg.gov.ge/saskolo/index.php?a=term&d=45&t=1406>

ასონანსი (n.d.) მოძიებულია 26.02.2022. წყარო:
<http://www.nplg.gov.ge/saskolo/index.php?a=term&d=43&t=203>

თავისუფალი ლექსი (n.d.) მოძიებულია 27.02.2022. წყარო:
<http://www.nplg.gov.ge/saskolo/index.php?a=term&d=43&t=235>

ჰიპ-ჰოპის ანატომია, (2020) მოძიებულია 26.02.2022 წყარო: [https://helloworldblog.ge/story/hip-hop-part-](https://helloworldblog.ge/story/hip-hop-part-2)

2

Manana Garibashvili, Maka Kochauri
Iakob Gogebashvili Telavi State University

Jazz Poetry - Symbolism and Phonological Rhetoric

Abstract

The analysis of Langston Hughes' poetic works in a linguistic context is utmost interesting. In this regard, attention is drawn to the stylistic features of the transmission of symbolism and the phonological rhetoric. Hughes's poems are full of examples of symbolism that reach the reader through metaphorical as artistic techniques.

Although Langston Hughes's poetic work is full of examples of symbolisms, in this study we will focus only on the symbol of "river", which is found in many of the poet's works. In addition, the second task of the research is the phonetic analysis of the rhythms of jazz and blues in the poems, which gives amazing phonological tones and sound to the poems and distinguishes this style from other literary styles.

Key words: Langston Hughes, symbolism, phonological rhetoric, metaphor, phonetic analysis